

de Schrift.
scheiden plaats
en een rapport
en spoor is te

uit, dat er niet
zelfs van een
wordt.
Heilige Schrift

ik nu genade
waargenomen,
zegend heeft".

en: „En ik heb
geen, opdat ik
Gen. 32:5).
van Polifar en
huis. (Gen. 29:

genade van
2:13).
zij genade
maanden. (Es

p uit het Oude
komt er nog

et niet anders.
Jezus nam toe
genade bij God

De genade,
natuurlijk geen
tot van noode
de menschen,
genomen.

van de Pink
den genade

oodschen Raad
genade en wijs
nd 7:10).
eft.

et steeds een
Wordt den god-
geen gerechtig-
richtig land
niet aan". De

Hij zegt niet
orden bewezen.
d uit. En dan
ade hem niet
gerechtigheid

hart blijft hij
de majesteit
welke hij ont-
u, dan zou hij
nu was het in.

vert dat weet
adden berouw
re bracht Zijn
moppert Jonat.

edig God zij
Gods wel ver-
keering. Doch
wendige volke-

Schrift tweede
acht wordt in
1 Petr. 1:13).
(2 Tim. 2:1).
3:24), de ge-
en. 6:11, 15).
kiezing (Rom.

die zich verder
lkander of die
men bewijst.

synoniem met
dat er voor
en rechtsgrond
voor een dree-
uit: „Heere
w.z. spaar u

te gebruiken
vrij en later
zelf geground.
mt alzo een
ervan versto-
heeten.

Schrift door
te noemen.

1892 aanvaard
g wat de god-
tegelijk werd
seel" der Vrije

„aloude" be-
nen te geven.
reeds kenden
lichting wisten

rift van Prof.

H. H. Kayper: „De Opleiding tot den Dienst des Woords bij de Gereformeerden".

Het beginsel der Eigen Inrichting is dan ook eerst onder de Gereformeerden hier te lande opgekomen in de 19de eeuw.

Prof. Bavinck schreef daaromtrent: „De Synode te Assen heeft het eerst dit beginsel uitgesproken. Voor dien tijd is er nooit anders dan even ter loops over gehandeld. De Kerkeraden, Classes of Provincies hebben er nimmer over geoordeeld. Voor de Synode te Assen hadden slechts twee provincies er een voorstel over op de agenda; en deze richten niets meer dan een streng toezicht en een nauw verband van Kerk en School... Desniettemin is het beginsel bij tweede stemming, met 23 tegen 14 stemmen aangenomen."

Dit „beginsel" kan dan ook betrekkelijk nieuw genoemd worden tegenover dat der vrije studie. En onder die vrije studie werd natuurlijk niet verstaan, dat men wel hetzij vóór, hetzij na het candidaatsexamen een tijd aan een niet-kerkelijke school mochten studeeren, mits zij de eigenlijke opleiding voor den dienst des Woords maar genoten aan een Eigen Inrichting.

Maar die „vrije studie" hield in, dat men zijn gansche opleiding voor den dienst des Woords kon ontvangen aan een niet-kerkelijke inrichting.

Zoo was de praktijk bij onze vaders.

De Hoogescholen en Illustre scholen waren niet kerkelijk.

En aan dat „aloude" beginsel mocht niet getornd worden, zoo werd bij de Vereeniging geoordeeld.

Dat met deze „vrije studie" in 1892 bepaald gedaan werd op het studeeren aan de Theologische Faculteit van de Vrije Universiteit, voelt een ieder.

Trouwens, bij de regeling van het praeparatoir examen werd de Theol. Fac. van de Vrije Universiteit al dadelijk genoemd.

En toen in 1896 op de Synode van Middelburg een voorstel werd gedaan, waarbij werd het aangenomen, de „vrije studie" in het gedrang kwam, rapporteerde Bavinck: „In de tweede plaats vestigt uw commissie er de aandacht op, dat de Gereformeerde Kerken het aloude Gereformeerde beginsel van vrije studie niet vernietigd willen zien. Nu wordt onder die vrije studie zeker niet verstaan het recht, dat elk, van wat herkomst, leven of opleiding ook, hebben zou, om door de kerken praeparatoir of peremptoer te worden geëxamineerd. Maar zeker ligt in dit beginsel van vrije studie wel opgesloten, dat de kerken niet behoeven te doen wat der kerken niet is; in casu niet de wetten zullen voorschrijven, die voor de opleiding van al haar aanstaande dienaren gelden zullen. Toch gaat het rapport hier geheel tegen in. Het beginsel van vrije studie wordt erin miskend en vernietigd. Aan de Theol. faculteit der Vrije Universiteit wordt alle vrijheid van beweging ontnomen."

Het accord der Vereeniging hield in, dat zowel de zelfstandigheid der Theol. School als die der Theologische Faculteit zouden worden geëerbiedigd.

Daarom kan een voorstel, als Prof. Bavinck in 1899 deed, hoe goed ook bedoeld, niet genoeg worden betreurd.

Dat toch wilde aan de Theol. Faculteit haar zelfstandigheid niet alleen, maar ook haar bestaan ontnemen en er de Theologische School voor in de plaats schuiven.

Ei nog erger maakte het het voorstel-Bos in 1902.

Wij zouden hieraan niet herinneren, indien er in de laatste jaren niet af en toe stemmen waren opgegaan om het voorstel van 1899 als de oplossing voor te dragen.

Gelijk eerlijkheid en goede trouw dwingen om voor het voortbestaan der Theologische School te zorgen, zoo nopen diezelfde eerlijkheid en goede trouw om de Theologische Faculteit onder geenerlei vorm met opheffing te bedreigen.

Zulk een opheffing zou vooreerst de liefde miskenen van hen, die in de theologische opleiding aan een Universiteit het ideaal zien. Al roeren dezen zich niet zoo luide, al hebben zij geen afzonderlijk orgaan voor hun propaganda en al willen zij dit ook niet hebben, als er werkelijk gevaar mocht dreigen, zouden zij toonen, dat zij hun ideaal ook ter wille van den vrede niet prijsgeven.

Zulk een opheffing zou vervolgens gelijk staan met de vernietiging van een eeuwenoud Gereformeerd „beginsel".

Zulk een opheffing zou voorts betekenen schending van het accord, bij de Vereeniging der kerken in 1892.

Zulk een opheffing zou ten laatste ook afstuiten op de Statuten van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs en Gereformeerden Grondslag.

Hiermee hebben we gezegd, wat we meenden te moeten zeggen.

Thans stappen we van het onderwerp af.

Doel van dit en de vorige artikelen was: door historische opfrissing van het geheugen de nadeelen van een eenzijdige propaganda te voorkomen.

Het accord van de Vereeniging der Kerken verplicht tot tweezijdigheid in zake de opleiding tot dienaren des Woords.

En voor die tweezijdigheid hopen we steeds weer op te komen.

Wanneer iemand met een voorstel kwam om de Theologische School op te doeken of haar in haar zelfstandigheid te verzwakken, zou hij ons tegenover zich vinden.

Wanneer pogingen werden aangewend om de Theologische Faculteit op te heffen of althans in haar rechten te kortwieken, zouden we er ons evenzeer tegen verzetten.

Beide „beginselen" zijn aanvaard, uit welk motief dan ook.

Beide „beginselen" behoren wederzijds volkomen te worden geëerbiedigd.

— Liberaal fortuifje.

Men weet, hoe er in de liberale pers soms over den orthodoxen onderling wordt geoordeeld.

Deze zou het tooneel zijn van oer-konservatisme. Hij zou den predikant, die den bloei der gemeente wenscht te bevorderen, gedurig den voet dwars zetten. Tegenover alle verbeteringen zou hij zijn geweldig „veit" nitspreken, alleen omdat hij van het nieuwe afkeerig is. Hij zou, zich voelend in zijn waardigheid van te zitten op de leer, den predikant negeren en ringeloreen. Hij zou spreken in de „tale Kanāans" en al zijn wijsheid putten uit de oude schrijvers.

En inzonderheid van de Gereformeerde Kerken klagde men in de liberale pers, dat alle reformatische plannen er door de ouderlingen worden tegengewerkt. Er zou bij ons geen sprake zijn van dominokratie, maar van ouderlingen-kratie. (Men vergeve deze combinatie!)

Tegen deze bawering hebben we reeds vroeger de pen opgenomen.

We hebben de onbillijkheid van dit oordeel in het licht gesteld.

We hebben met feiten aangetoond, dat men van liberale zijde niet den spijker op den kop, maar zichzelf gevoelig op de vingers tikt.

De liberale bril deed de uitzondering voor den regel zien.

Intusschen heeft in een onzer persorganen de uitzondering laten hooren dat hij leeft.

Hij gaf daarin een recensie over de bekende preekenserie „Menigerlei Genade".

Snedig als altijd schrijft De Schilder over dit geval in „De Bazuin":

In ... maakt een inzonderouderling aanmerking op een preek over Hos. 14:6 hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon) waarin de schrijver (in Menigerlei Genade) die wortelen niet aan de boomen van den Libanon, maar aan den berg zelf toeschrijft. Inzonder vraag: wie spreekt ooit van de wortelen van een berg? Antwoord: de bijbel. Job 28:9, die ook spreekt van de wortelen der zee, Job 36:30, en van den voet Job 13:27. Ik spreek niet over de exegese van Hos. 14:6, maar ik acht het voor ons kerkelijk leven van belang, dat ouderlingen niet over de exegese van een preek zich uitlaten, zonder nauwkeurige kennis van de grondtekst (de eenvoudigste wetenschappelijke commentaar laat de moeilijkheden zien, waarvan iemand, die alleen met Henry en de kant, opereert, niets vermoedt) en „niet al te houd moet spreken" en hij zonder eenig uitlegkundig argument van een predikant zegt, dat hij z.i. „geen goede uitlegging van de Schrift" geeft. Als Henry onze autoriteit moet worden en de ontwikkeling bij de kanteekeningen blijft staan, weeten onze langverbeide nieuwe bijbelvertaling; we u. proff. Grehdman, Grosbeide, Ridderbos. Of is Keil ook al niet betrouwbaar meer of de vriend van Henry's vrienden: Dächsel? Er zullen binnenkort wel meer geliefkoosde uitleggingen moeten vervallen."

Daarmee is niets teveel gezegd.

Eigenaardig, dat de goede man zijn recensie niet slechts met zijn naam onderteekende, maar ook zijn kwaliteit van ouderling er bij vermeldde.

Waarschijnlijk om zijn oordeel meer gewicht bij te zetten.

Toch niet om aan de functies van het ouderlingenambt nog de nieuwe van preeken recenseeren toe te voegen?

Gelukkig, dat onze ouderlingen over het geheel verstandiger zijn.

Waar zou het heen moeten, indien in de exegese de kanteekening en Henry het einde van alle tegen spreken werden?

Deze ongetwijfeld welmeenende, maar niet bepaald bije broeder mocht wel ter boeting van zijn schuld een tiental abonneementen nemen op het orgaan, waarin hij den kerknieuwsredacteuren van de liberale pers zoo'n kostelijk fortuifje in handen speelde.

— Legende of historie.

In onze driestreep: „Christus of Christusfiguur" van voor eenige weken haalden we ook iets aan uit een modern blad.

De inzonder gaf te kennen, dat een Christusfiguur geen bevrediging schonk voor het hart, maar alleen de Christus, die eens werkelijk op aarde heeft geleefd.

Hierbij sloten wij ons aan, al voegden wij er aanstonds aan toe, dat wij ons anders zouden uitdrukken.

Maar nu meene men niet, dat alle modernen tegenwoordig er zoo over denken als die inzonder.

Indien dat waar was, zou het modernisme als

zoodanig niet weinig terrein hebben prijsgegeven. Maar het modernisme laat zijn oude ideeën in deze niet los.

Dat blijkt wel uit de bestrijding, welke bovenbedoeld artikel ondervond.

Prof. Bleeker van Groningen voert onder meer de volgende argumenten daar tegen aan (in het „Weekblad voor de Vrijzinnige Hervormden"):

Gesteld eens, dat de gelijkenis van den Verloren Zoon niet van Jezus was, zou zij ons daarom minder te zeggen hebben, minder gewichtige waarheden ons openbaren? Voor mijn besef niet, ze zou ons even goed als nu heenwijzen naar 's Vaders oneindige liefde, ook al ware zij uit de ziel van een ander voorigekomen.

Of veronderstel, dat Jezus nooit in Gethsemané was geweest, zou daarom de zielestrijd, in de Evangelien geteekend, zijn beteekenis voor ons verloren hebben? Natuurlijk niet. De geestelijke menschen in ons zou in dat geval even goed gevoelen, dat zoo onze houding moet zijn tegenover onzen Vader, als het donker wordt op den levensweg en onheilen dreigen.

Er zal wel heel wat historie zijn in wat de Evangelien omtrent Jezus mededeelen. Maar als geloovig mensch interesseert het mij niet, hoeveel historie en hoeveel legende er is in wat de eerste Christenen ons aangaande hun Heer en Meester mededeelen. Onverschillig wat ook de uitkomst zij van het onderzoek omtrent de historiciteit van Jezus' persoon, het kan door innerlijke ervaring voor ons vaststaan, dat „God in Christus tot ons komt met de almacht zijner liefde". En dat is voldoende en dat kan ook door historisch onderzoek niet bevestigd of ontkend worden.

Welk een treurig standpunt!

Toch wordt dat ingenomen door de meerderheid der modernen in onze dagen.

De historiciteit van Christus komt er niet op aan! Aldus de hoogleeraar.

Maar als die er niet op aankomt, komt die van eenig ander mensch er dan wel op aan?

Alle historiciteit, ook die van Prof. Bleeker, ook die van mij wordt zoodoende waardeloos.

Misschien ben ik een legendarisch wezen.

Doel er niet toe!

Als ik maar er voor, wat een ander legendarisch wezen, Prof. Bleeker, mij voorschrijft. Maar dan is die ervaring ook legendarisch.

Of leest men druiven van doornen of vijgen van distelen?

Kan uit het legendarische iets anders voortkomen dan het legendarische?

Zoo is dan de zekerheid der ervaring als rook vervlogen naar sprookjesland.

De konsekwentie van zulk modernisme is ongehoof.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Dankbaar, maar niet voldaan!

(De herziening der L.O.wet.)

II. (Slot).

Voor veel in het nieuwe wetsontwerp (gelijk gezegd, kunnen wij niet op alle onderdeelen ingaan) mogen wij dus dankbaar zijn. Dankbaar vooral, omdat — ernstige gevaren bezworen werden. Om zijn negatieve verdiensten dus. Maar is er op dezen „beeldenstorm" ook een waarachtige „reformatie", een omzetten van den wissel gevolgd? Helaas neen!

Het leidend beginsel, dat aan de wet van 1920 ten grondslag ligt, is onaangetaast gebleven. De wagen van het bijzonder onderwijs bleef achter de locomotief der openbare school gehaakt en deze bepaalt in alles den gang.

De L. O. wet regelt drieërlei vergoedingen: 1. voor de schoolgebouwen; 2. voor de onderwijzers-salarissen; 3. voor de overige exploitatiekosten. Ten aanzien van de vergoedingen onder 1 en 3 is de wettelijke regeling in sommige opzichten verslechterd.

Allereerst wat betreft de vergoeding voor den schoolbouw. Men herinnert zich den gang van zaken. Eerst een voorstel van den Minister tot indeeling der gemeenten in drie klassen. Toen, bij de nota van 5 October, een indeeling in zes groepen, zoodanig, dat ruim 20 pCt. van alle reeds vóór de wet bestaande Christelijke scholen niet had kunnen gesticht worden (alleen voor Friesland 50 pCt.). Daarna, bij de Memorie van Antwoord de bepaling, dat er vier groepen van gemeenten zouden zijn, maar met de wonderlijke toevoeging, dat onder de leerlingen, waarvoor het te stichten schoolgebouw zou dienen, niet mochten voorkomen kinderen, die in dezelfde gemeente reeds een lagere school bezochten. Daarop in de pers de geruststellende mededeeling, dat hier een „bijzondere" lagere school bedoeld was. Vervolgens een discussie in de Kamer, waarbij de heer H. Colijn ten slotte om uitstel van behandeling moest verzoeken: „ik heb vandaag werkelijk mijn best gedaan om de discussies in verband met het Regeeringsvoorstel en de daarop ingediende amendementen goed te volgen. Maar ik moet eerlijk erkennen, dat hoe verder wij in deze discussie komen, hoe meer het mij begint te duizelen."

Zijn dit geen aanwijzingen, dat de wet met de vergoeding voor den schoolbouw een verkeerd systeem huldigt? De grondgedachte deugt niet en